

BRIKS in memoriam

Da akronymet BRIK (Brasilien, Rusland, Indien og Kina, senere udvidet med Sydafrika til BRIKS) blev opfundet af en medarbejder i Goldman Sachs, fik det lynhurtigt en fremtrædende plads i diskussionen om verdens økonomiske tilstand og fremtid og magtforholdenes forskydning. Journalister og politikere tog det til sig med en blanding af frygt og forhåbning. Forestillingen var, at denne gruppe med næsten tre milliarder mennesker og høje vækstrater ville blive en dominerende magtfaktor; men at den også som et økonomisk lokomotiv ville redde den øvrige verden fra recession.

Forestillingen hvilede på et postulat og et gæt: At de fire, senere fem, lande faktisk udgør en gruppe, der kan agere samlet på basis af fælles interesser, og at deres økonomiers høje vækstrater faktisk ville fortsætte i den overskuelige fremtid.

Postulatet om en gruppe "likeminded" og samarbejdende lande er der uendelig lidt substans i. Kina har lange grænser til Rusland og Indien; men forholdet til begge er præget af gensidig mistillid på baggrund af en konfliktfyldt historie og kontroversielle grænsedragninger. Kina og Indien har verdens suverænt største

befolkninger, ca. 9 gange større end Ruslands, som til gengæld har verdens suverænt største areal. Kina styres af et monopolparti uden lovlige opposition, og Rusland styres af en autokratisk klike med rødder i sikkerhedstjensten. Brasilien, Indien og Sydafrika har til gengæld nogenlunde fungerende flerpartisystemer med lovlige opposition, en nogenlunde fri presse og dynamiske civilsamfund. Brasilien og Sydafrika er henholdsvis størst og mest udviklet i hver deres verdensdel. Ingen af dem har problemer med hinanden eller de tre øvrige.

Deres udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer og orientering er meget forskellige. De er ikke allierede, og der er ikke udsigt til at de bliver det. De er tilsyneladende kun enige om en ting, at USA ikke skal blive for dominerende.

Ingen af de fem spiller nogen særlig rolle for de øvriges økonomi, og med Kina som den markante undtagelse spiller de heller ikke nogen større rolle i verdensøkonomien. Økonomisk er de meget forskelligt udviklet. Målt i købekraft er den gennemsnitlige russer dobbelt så rig som den gennemsnitlige brasilianer, kineser og sydafrikaner, der

til gengæld er tre gange så velstillet som den gennemsnitlige inder; men gennemsnittene dækker over meget store indkomstforskelle i alle fem lande. Det *human development index*, som FN udarbejder, afspejler i nogen grad forskellene i købekraft, selv om en række andre faktorer også er indregnet. Det går fra 79 for Rusland til 55 for Indien (Danmark ligger på 90).

Verdensbanken udarbejder et *world governance index*, og her klarer de fem sig elendigt. Alle ligger i den dårligste halvdel af verdens lande med Rusland som klart dårligste af de fem. Så på nogle punkter ligner landene hinanden en del. Deres aktiemarkeder stagnerede i 2012 og faldt med gennemsnitligt 5 pct. i 2013, hvor resten af verden oplevede betydelige stigninger. De er alle særdeles korrupte, de er forholdsvis vanskelige at drive forretning i, deres fysiske og administrative infrastruktur er ineffektiv, de investerer for lidt i innovation og er bagud mht. internetbrug og bredbånd, og deres generelle konkurrenceevne er ikke høj.

Deres økonomiske interaktion med verdens øvrige lande afspejles i deres handel med varer og tjenester og i udenlandske investeringer i fx Kina og Kinas investeringer i udlandet. Kinas eksport udgjorde 9 pct. af verdens landes totale eksport til hverandre, Ruslands kun 2,5 pct. og

de andres mindre end det. Ruslands eksport af varer og tjenester er kun tre (3) gange større end Danmarks. Indiens er godt dobbelt så stor som Danmarks, Brasiliens lidt større og Sydafrikas meget mindre.

Så er der investeringerne. De folkerige hjemmemarkeder frister udenlandske firmaer til at etablere sig; men det er ikke let, som *The Economist* grundigt gør rede for i de seneste numre, og hjemtagning af eventuelle fortjenester kan være vanskelig. Af de fem lande foretager kun Kina betydelige direkte investeringer i andre lande. Fra de øvrige kan der typisk være tale om indskudskapital i eller køb af enkelte virksomheder eller infrastruktur i udlandet. Disse og mange flere oplysninger er hentet i *The Economist*, *Pocket World in Figures 2014*.

Så hvordan tør Goldman Sachs gætte på fortsat meget hurtig vækst og dominerende indflydelse i verden? Det tør de heller ikke længere; for vækstraterne er faldet over hele linjen, så nu trækker de i land, holder fortsat på Kina, som dog havde 7-8 pct. vækst i 2013, men dropper de øvrige.

Den smarte ørehænger BRIKS kan reduceres til det tørre, men mere realistiske K.

Klaus Carsten Pedersen er cand. polit og indtil den 31.08.13 Det Udenrigspolitiske Selskabs direktør.